

Список використаних джерел:

1. Бернал Дж. Наука в истории общества / Дж. Бернал. – М.: Изд-во иностр. лит-ры, 1966. – 735 с.
2. Декарт Р. Рассуждения о методе, чтобы верно направлять свой разум и отыскивать истину в науках / Р. Декарт // Сочинения в 2-х т. – М.: Мысль, 1989. – [Т. 1] – С. 250-296.

Руденко Т.П.

*кандидат філософських наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНОГО СВІТУ ЛЮДИНИ

Діяльністю людина перетворює природу і створює світ культури. Діяльність є засобом формування соціального як матеріально-перетворюючого та культурного середовища життя людини. Соціальне формується лише в діяльності і функціонує завдяки їй. Діяльність як функціонування соціальної системи не може відбутися без її духовного забезпечення.

Діяльність може утворювати різні форми в яких переважає матеріальне або духовне. Від початку, діяльність по перетворенню об'єктивного світу мала емоційно-чуттєве наповнення, суспільні регулятивні механізми, мету та світоглядну орієнтацію, які поєднувалися з самою діяльністю.

Духовна діяльність є діяльністю свідомості, в процесі якої виникають ті чи інші думки й почуття людей, їх образи та уявлення про природні та соціальні явища. Результатом цієї діяльності стають певні погляди людей на світ, наукові ідеї і теорії, мораль, мистецтво, релігію тощо. Вони втілюються в моральних принципах та нормах поведінки, творах народного та професійного мистецтва, в релігійних обрядах, ритуалах і т. п. Так, художня діяльність завдяки мистецтву впливає на сферу людських почуттів, моральні норми регулюють діяльність, філософія розширює її світоглядні орієнтації.

Наука і техніка дозволяють людині не лише оптимально використовувати в інтересах суспільства природні багатства, закони природи, але й формувати нові системні зв'язки в природному середовищі. Діяльність людини у цьому аспекті отримує особливе значення, яке розкривається через поняття «ноосфера». Зміст останньої полягає в конструктивному впливі людини на природу, який відбувається на науковій основі в інтересах сучасних і майбутніх поколінь людей. До неї належать різноманітні процеси, які породжені розумною діяльністю людини. Наука збагачує інші сфери діяльності в контексті культури. Їй властива культурно-творча спрямованість на основі взаємодії з іншими сферами діяльності.

Сукупність наукових теорій, концепцій є своєрідним теоретичним базисом культурно-історичного процесу і соціального буття людини. В якій би сфері не здійснювалась діяльність, вона завжди збагачується здобутками науки. Самостійно, кожний з цих видів діяльності збільшує та розширює її потенційні можливості, створює форми творчого синтезу.

Діяльність формує соціум як культурне середовище. Культуротворча функція діяльності в різні часи, розглядалася філософами надзвичайно суперечливо. Культуротворчу функцію визначали ще Конфуцій і Арістотель. Український філософ Г. Сковорода звертався до серця як головного джерела людської духовної діяльності, від якого походять думки, вчинки, творчі потенції людини. Філософ вважав, що духовне життя людини пов'язане з її пізнавальною діяльністю. Як зазначив мислитель: «Пізнання можливе тільки через людину. Людина у своєму серці повинна знайти останній критерій, основу пізнання і життя. Єдине істинне життя – людське серце – є інструмент цього пізнання» [1, с. 312].

В німецькій класичній філософії, у І. Канта діяльність постала як принцип філософського пояснення буття соціального. Вперше в історії філософської думки діяльність як основу культури розглядав Й. Фіхте. Цю думку продовжив Г. Гегель. Він вважав, що діяльність є характеристикою абсолютного духу, який потребує самовдосконалення. Головна роль відводиться духовній діяльності, її складовій – рефлексії, тобто самосвідомості. Абсолютна ідея завдяки діяльності створює світ культури, формує мораль, право, створює твори мистецтва, філософські традиції тощо.

Тлумачення гегелівської ідеї абсолютного духу дає можливість зрозуміти походження людської духовності, джерелом якої виступає культура. Вона є втіленням всіх духовних надбань людства, які створювались протягом його історичного розвитку. Як зазначив С. Франк: «Історія є великим драматичним процесом втілення, розгортання в часі й у зовнішньому середовищі духовного життя людства» [2, с. 74].

Німецький класичний ідеалізм підкреслив велику роль людської діяльності в пізнанні світу, однак сама діяльність розглядається лише як абстрактно-духовна мисляча активність. Німецька ідеалістична філософія визначала лише діяльність теоретичну та духовну. Людина не розглядалась як творець соціальної дійсності. К. Маркс обґрунтував ідею предметної діяльності, яку розглядав у вигляді суспільної практики.

Концепцію діяльності Г. Гегеля намагалися переосмислити філософи наступних епох. У С. К'єркегора людська діяльність постає як феномен волі як відокремлене від буття функціонування. Діяльність як джерело формування символічно-знакових структур визначається у Е. Кассіра, як засіб формування життєвого світу у Е. Гуссерля.

Спочатку М. Вебер, а потім і Т. Парсонс ідею діяльності трансформували у концепцію соціальної дії, де пріоритетними стали ціннісні орієнтації, мотивація, вибагливість і т. п.

Діяльність, в яких би межах вона не здійснювалась виступає функцією конкретно-історичної соціальної системи, яка визначає її зміст, форму і способи включення її суб'єктів у закономірності суспільно-культурного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Сковорода Григорій. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи / Григорій Сковорода. – К.: Наукова думка, 1983. – 345 с.
2. Франк С.Л. Духовные основы общества. – М., 1993 // Режим доступа: oyallib.com/.../frank.../s_1_frank_duhovnie_osnovi_obschestva_vvedenie_v_sotsialnuyu_filosofiyu.html.

Швец О.В.

соискатель,

*Одесский национальный университет
имени И.И. Мечникова*

**ОСОБЕННОСТИ ОБЩЕЙ ПРОБЛЕМАТИКИ МИФОЛОГИЧЕСКИХ
ВОЗЗРЕНИЙ НА УНИВЕРСУМ И СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ
(ФИЛОСОФСКО-СОЦИАЛЬНЫЙ АСПЕКТ)**

Когда речь заходит о некоторой общности представлений о таких явлениях как: происхождение Вселенной, возникновение человека и т. д. возникает вопрос корнях этого сходства. Они, очевидно, связаны с единством психологических свойств человека и общей истории.

Первое сходство заключается в том, что в первых развитых обществах преобладало интуитивное познание мира. Ведь, кроме внутреннего интуитивного осмысления себя, как отдельного разумного субъекта и члена общества, необходима была экстраполяция привычного (обыденного) в его жизни на устройство Космоса, который мыслился, как то, что не только где-то там..., но и как то, что окружает и принижывает все вокруг, включая и человека и общество в целом. Это была одна из первых методологий познания, которой тогда смог использовать человек. Ведь, не имея еще других развитых методов познания, он был для общества самым достоверным. Так как, человек понимал себя часть всеобъемлющего Космоса. Этот метод не требовал доказательств. Интуитивно философы воспринимали Универсум как равное человеку живая субстанция. Но для описания этих воззрений человечество использовало мифологическую форму для выражения, которая принималась как данность, не поддавалась критике. «Вселенная вначале должна была быть проще, не иметь многих своих составных элементов, например, солнца, звезд, света, движения [2, с. 36]».

Современные же ученые также пользуются интуицией при исследовании каких-то физических феноменов, но у них в отличие от философов древних цивилизаций есть не только множество методов для подтверждения своих гипотез, но и развитая техника и технологии. «Герд Гигеренцер в одном из